

2002/000.610-03 Ďalšia integrácia rómskych detí v oblasti vzdelávania a zlepšenie životných podmienok

Vzdelávacia časť projektu sa zameria na naplnenie nasledovných cieľov:

- Úspešná implementácia integrovaného systému vzdelávania Rómov
- Vytvorenie podmienok pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia pre nadobudnutie štandardného základného vzdelania / umožnenie ich eventuálnej reintegrácie zo špeciálnej do bežnej základnej školy

Deti zo sociálne zaostalejšieho prostredia sa stretávajú s problémami a sú často neúspešné v bežnom systéme vzdelávania. Podľa štatistík Ministerstva školstva SR len 5.35 percent rómskych žiakov navštevuje materské školy pred vstupom na základnú školu, a len 10.69 percent rómskych žiakov dokončí prvý ročník povinnej školskej dochádzky na základnej škole. Pre sociálne znevýhodnenie vyplývajúce zo sociálne nerozvinutého prostredia a nedostatočné, obmedzené ovládanie vyučovacieho jazyka navštevuje mnoho rómskych detí špeciálne školy pre mentálne postihnuté deti.

Špeciálne školy sú určené pre vzdelávanie mentálne postihnutých detí s využitím špeciálnych techník a v prostredí prispôbenom potrebám detí. Chybné zaradenie rómskych detí býva dôsledkom nesprávneho diagnostikovania. Pre riešenie tejto situácie bol v rámci národného programovania Phare 2001 vypracovaný projekt prehodnotenia diagnostických testov. Popri prehodnotení testov, jedným z výstupov predchádzajúcich projektov Phare sú multikultúrne učebné osnovy.

Konkrétne ciele

- Implementácia špecifických učebných metód/techník s využitím špeciálnych podporných materiálov v tranzitívnej triede navštevovanej žiakmi so sociálne znevýhodneného prostredia a žiakmi so špeciálnymi vzdelávacími potrebami
- Implementácia procesu reintegrácie úspešne rediagnostikovaných detí do bežných základných škôl z metodického hľadiska. Žiaci budú vzdelávaní na základe individuálneho prístupu s rešpektom k ich špecifickým vzdelávacím potrebám aj na bežnej základnej škole
- Vytvorenie plánov na efektívne využitie komunitných a výchovných zdrojov v dotknutých lokalitách / návrh plánu na prácu s rodičmi a na ich zaangažovanie do procesu vzdelávania a školskej dochádzky ich detí a implementácia tohto plánu vo forme koordinovanej spolupráce s rómskymi rodičmi vo vybraných lokalitách.
- Školenia učiteľov a rómskych asistentov učiteľa zo zúčastnených špeciálnych ZŠ zamerané na implementáciu špecifických učebných modulov, reintegračných modulov, špeciálnu starostlivosť, prvú pomoc, integráciu vo vzdelávaní, multikulturalizmus a pod.
- Vytvorenie a realizácia praktických školiacich nástrojov pre školenia učiteľov bežných základných škôl, do ktorých budú úspešne rediagnostikovaní žiaci presunutí. Témou budú metódy vzdelávania detí so špeciálnymi potrebami a formy ich integrácie
- Vytvorenie praktickej príručky obsahujúcej potrebné informácie, v ktorej budú zahrnuté i výsledky prieskumov názorov spomedzi odbornej obce audiológov, špeciálnych pedagógov, detských psychológov a pod. a ich následná distribúcia
- Organizovanie prezentácií projektových výsledkov a výstupov pre zúčastnených pedagógov, rómskych asistentov učiteľa a pracovníkov pedagogicko - psychologických poradní a vypracovanie odporúčaní pre zlepšenie situácie v integrácii rómskych detí v danej lokalite

Integrácia rómskych detí do systému štandardného základného školstva sa bude uskutočňovať prostredníctvom podporného a individuálneho prístupu v 20 tranzitívnych triedach, ktoré budú zriadené v priestoroch 20 špeciálnych ZŠ v spolupráci so štandardnou základnou školou v tej istej lokalite. Žiaci získajú zaškolenie, ktoré ich adekvátne pripraví na pokračovanie vo vzdelávaní na bežnej základnej škole. Tranzitívne triedy budú fungovať pod odborným dohľadom Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie.

Projekt bude implementovaný v rámci troch nosných aktivít:

A) Teoretická príprava

Vybrané deti najnižších ročníkov špeciálnych základných škôl umiestnené do tranzitívnej triedy budú vzdelávané podľa modifikovaných učebných osnov, ktoré budú kompatibilné s tými na bežných základných školách v najnižších ročníkoch. Učebné osnovy, ktoré sa budú v tranzitívnych triedach využívať budú upravené a poskytnuté Phare expertmi a adaptované na podmienky projektu. Učebné osnovy môžu vychádzať z osnov, ktoré vzišli z projektu *Reintegrácia rómskych detí zo sociálne a vzdelanostne menej podnetného prostredia zo špeciálnych škôl medzi majoritnú populáciu*. Ten bol v roku 1999 realizovaný formou spolupráce MVO Škola Doktorán, Prešovskej univerzity a MŠ SR. Integrácia dieťaťa bude založená na jeho objektívnej rediagnostike, na profesionalizme učiteľov a psychológov a na vzdelávaní na báze špecializovaných učebných osnov, ktoré rešpektujú individuálne charakteristiky detí z cieľovej skupiny.

Phare experti sa oboznámia so situáciou na vybraných špeciálnych základných školách a bežných základných školách; nadviažu úzku spoluprácu s rodičmi a rómskymi komunitami; budú intenzívne spolupracovať s relevantnými lokálnymi odborníkmi a vyvinú moduly pre školenia učiteľov špeciálnych i bežných ZŠ. Vytvorenie funkčnej komunikačnej stratégie voči rómskej komunite a vytvorenie plánu na zaangažovanie rómskych rodičov do procesu integrácie bude taktiež súčasťou expertnej práce.

Expertí využijú výstupy predošlého reintegračného projektu PHARE 2001 a projektov Phare z rokov 2000, 1999 a 1998. Expertí využijú skúsenosti z krajín, v ktorých bol obdobný integračný vzdelávací modul už realizovaný, Výstupy projektu Phare 2001 budú použité pri počiatočnom monitoringu žiakov umiestnených do tranzitívnych tried. Monitoring vykonajú príslušní psychológovia PPP na základe usmernení VÚDPaP-u.

B) Práca v prostredí škôl

Aktívna práca v školskom prostredí (vrátane teoretickej prípravy) bude prebiehať počas celej doby trvania projektu v 20 tranzitívnych triedach vytvorených na 20 špeciálnych ZŠ. Tento prístup bude motivovať rodičov k podpore zaškolenia ich detí na primeranej úrovni v súlade s ich schopnosťami. Tranzitívne triedy budú vytvorené pod dohľadom VÚDPaP. Phare experti budú asistovať pri metodických a praktických prípravách škôl na integračný program a pri úspešnom zavádzaní tejto alternatívnej formy vzdelávania do praxe.

Rediagnostika bude prebiehať priebežne počas školského roka. Deti navštevujúce tranzitívnu triedu budú diagnostikované s využitím nových nástrojov, ktoré boli vyvinuté v rámci projektu Phare 2001. Revidované testovacie metódy, vhodné učebné materiály a techniky určené na potreby reintegrácie rómskych detí vytvorí štartovací impulz na uskutočnenie reintegračného modulu. Experti budú na základnej škole metodicky dohliadať na využívanie špecifických učebných metód, budú poskytovať nutné usmernenia a konzultácie učiteľom a asistentom učiteľa s cieľom zabezpečiť úspešnú adaptáciu reintegrovaných detí.

Školy zaangažujú rómskych asistentov učiteľa do práce na tomto projekte. Asistenti budú pomáhať pedagógom v rámci vzdelávacieho procesu a plniť úlohu sprostredkovateľa komunikácie (v jazykovej i kultúrnej rovine). Asistenti budú zároveň plniť úlohu mediátorov v komunite, predovšetkým pri presvedčaní rodičov o dôležitosti vzdelávania ich detí.

C) Školenia

Phare experti, v spolupráci s MŠ SR, VÚDPaP-om a metodickými centrami, budú organizovať špecializované školenia a tréningy pre pedagógov zúčastnených škôl a psychologov príslušných PPP. Pedagógovia budú školení v:

- individuálnom a podpornom prístupe k rómskym deťom zameranom na zabezpečenie ich úspešnej adaptácie na podmienky štandardnej ZŠ
- procese integrácie rómskych detí do systému štandardného základného školstva
- metodických podkladoch v rámci procesu integrácie
- aplikácii nových prístupov k diagnostike rómskych detí
- aplikácii odporúčaní, ktoré vstúpu z testovania detí
- vzájomnej tolerancie a akceptácii rozdielnosti
- nových vzdelávacích stratégiách v procese integrácie a pod.

Cieľové skupiny

- Deti vo veku 6-10 rokov pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia
- Učitelia a asistenti učiteľa na špeciálnych ZŠ
- Učitelia a asistenti učiteľa na bežných ZŠ
- Rómski rodičia
- Psychológovia lokálnych PPP

20 tranzitívnych tried bude vybavených učebnými pomôckami a materiálmi, nábytkom, hračkami, knihami, edukačnými kazetami a CD, prehrávačmi a písacími potrebami.

INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC

Centrálna finančná a kontrakčná jednotka MF SR je kontrakčným orgánom zo strany prijímateľa, t.j. Slovenskej republiky. CFKJ riadi výberové konania, kontrahovanie a platby v zastúpení ministerstva a je zodpovedná za realizáciu záležitostí majúcich súvis s kontraktom ako napríklad: zúčtovania a fakturácie, kontrolu účtov a platieb, realizáciu platieb, monitorovanie projektu a pod.

Sekcia ľudských práv a menšín Úradu vlády SR, Odbor koordinácie projektov je zodpovedná za celkovú koordináciu Phare projektov v oblasti ľudských práv a menšín.

Koordináciou, odborným dohľadom a manažmentom projektu (v zastúpení prijímateľa) bude poverená Implementačná jednotka PHARE MŠ SR. IJ Phare MŠ SR sa bude riadiť odporúčaniami odborných pracovníkov VÚDPaP-u.

SEPaM ÚV SR, Zastúpenie Európskej komisie v SR, MŠ SR, Sekcia európskych záležitostí ÚV SR, VÚDPaP, Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity, Odbor koordinácie predvstupových fondov – Sekcia európskych záležitostí ÚV SR a kontraktor (vítaz výberového konania) nominujú svojich zástupcov do riadiaceho výboru. Riadiaci výbor sa bude stretávať raz do mesiaca počas trvania projektu. Mesačné stretnutia budú splňať účel efektívneho monitorovania projektových aktivít.

Projektové správy nájdete tu: <http://www-8.mensiny.vlada.gov.sk/index.php?ID=481>